

MIODRAG PAVLOVIĆ VERSEI

KNOSSZOSZI KUTYAKÓRUS

Emberek csaholtak, üvöltöztek a falak körül
mint a veszett ebek,
mi meg a partraszállókat
segítettük hangunkkal.
A zűrzavarban tárva-nyitva álltak az ajtók,
a királyi nyoszolyán hajkurásztuk egymást,
bikák szarvát nyaldostuk,
és a kilincsekre kígyók tekeredtek.
Nem volt mit vesztenünk.
Alig vártuk, hogy meghódítsanak már,
Különben a gazdáink faltak volna fel.

Mikor a dórok betódultak,
egyikünket ott találták a trónon
és tátva maradt a szájuk ámulatukban.
Az ipse hosszúkás pofája
árnyékként terült arcukra.

Fosztogattak, de nekünk nem adtak húst,
és szabadságot követeltünk,
de csak a király hulláját vetették elénk, csúfsággul.
Együk vagy ne együk?
No de mit volt mit tenni,
utóvégre a trónján is ültünk.
A húsa rágós volt, mint a szíj,
mája zsugorodott.
Később láncokkal jöttek értünk,
és kicsaptak, hogy a holdra ugassunk,

de a kígyók még kutyábbul jártak:
nyáron sütötték meg őket.
Jobb életet reméltünk
az új urak alatt.

HÁBORÚSÁGOK

Ne kérdjétek, miért egymagam
bolyongok lovam hátán a sziklák közt,
minden nap felejték egy szót,
és minden éjjel vesztek egy csillagot,
és minden reggel másik ajtón
futok az otthonomból, szököm a gyökereimből.

Összeakaszódik fagy és sötétség,
sziklák résében keresek menedéket,
sárkányok és oroszlánok házatáján,
torkomig ér a hó,
búvó vizekbe merül paripám,
kanóc vagyok a páncél alatt,
égek a fagyon két viadal közt,
egyre várom, a szelíd anyát mikor éri dicséret.

De nem harsan fel énekszó az úton,
a templomok tófenéken telelnek,
és éjjelente dühös tüzeket látok
a Velebit csúcsain
és két hóhér ujjait fújja,
hogy megpörköljön, elpusztítson
utolsó magvamig.

Nézzétek, hogy lobognak a tüzek
a széljárta hegytetőn,
és ne kérdjétek, miért egymagam
lovagolok a falvakat messze kerülve,
és gyógyfüveket keresek
sok testvérem s a magam sebeire.
Kilépek majd a kengyelből én is,

ha felharsan a kürtző a várfokon,
ha meglágyulnak a tüzek, magukba szállnak a kígyók,
és megöleli testvér a testvért
a kova szívében.

VADÁSZAT

Szépöcsém meg én vadászni mentünk
hajnal előtt, a hegyekbe,
jó lovaink voltak
és jó nyilaink,
az erdő meg bővelkedett vadakban.
Ám szépöcsém, a hallgatag,
értett az állatok nyelvén:
a farkasok testvériségről beszéltek nekünk,
igazságról a medvék,
a vadkanban ükapánk hangját hallottuk,
a madarakban hajadon maradt
vagy meg sem született húgocskák riadoztak,
s így egyre nyújtottuk a vadászást,
hátha rálelünk az igazi vadra.

Végül aztán visszatértünk a faluba,
üres kézzel és kiéhezve.
Csúfot űztek velünk a parasztok,
hitvesünk hűtlen elhagyott,
és minden kincsünk magával vitte,
még a kolostor papjai se fogadtak be, két koldust,
éjjeli szállásra, tál ételre.

Csak a lovak szolgáltak híven,
S vittek messzire s még messzebbre
és a madarak a fejünk fölött szállva
szétozslatták a felhőket.

BOGUMIL DAL

Fejemet vennék.

Mindent, ami fejhez hasonló,
halomba hánynak a réteken,
s lóval tipratják éjjelente.
Aknákat nyitnak a földben
s ha prófétafej alakú
ezüströgöt találnak,
nagy dobszóval cserfaágra akasztják.
A felhőt is, ha emberforma,
csaklyával húzzák le, kopjával döfködik.

Fejemet vennék,
s nem is hallották szómat.
Mint a mérgétől megfosztott kígyó
fekszem a sziklahasadékban,
és nem tudok a bőrrömből kibújni.
Ó, részeg fejedelmek,
miért lestek rám bástyáitok fokáról,
azt hiszitek: nem hat el szavam messzebb,
mint a vértócsa, melyben heverek?
A föld rokona vagyok
s az jobban észben tartja a szót, mint a vért;
ölébe súgom, bodzát öelve,
amit a szeretetről tudok.
Kicsiny a ti kardotok,
hogy fejét vegye az egész földnek.

A SZALONIKI TESTVÉRPÁR

Mint két agár, szorosan egymás mellett
a szlávok közé tértek,
hogy kivessék rájuk ikerhálójuk,
szél ellen indultak Szalonikiból,
két dioszkur,
névtelen népek sűrűjébe,
melyek sokat dalolnak s káromkodnak,
de hírük-nyomuk semmi.

Látják ám, hogy horkol a Balkán,
teli bendővel, hosszúra nőtt körömmel,
és folyton viszket valahol,
hajában erdei tüzek, üszkők,
ázsiai lovak tapodják bordáit,
szájában dárdahosszú furulya.

Itt a balkáni koponya fekete diójában
surran át a testvérpár, mint az árnyék,
papi stólában két kozmopolita,
barlangokba bújnak, hol fehérén rángatózik
az emberforma halacska,
belülről érintik a halánték
lótompor-meleg ereit,
és hallják jobbról, mit forral a bolgár,
és balról, min civódnak a szerbek,
ők meg, szelíd és cirill görögök,
egymást ölelő két felforgató csillag,
ölben hozzák a betű ajándékát,
sötétzöld, mint a mediterrán növények,
üreskezűek anabázisa,
faluról falura járva kínálják szívük,
sót és kovászt a szláv tésztához.

Holdfény. Tündérszótól visszhangzik az erdő,
betűket mondanak, ígét számlálnak,
fény-meander suhan a lomb közt,
nyomon követve a tudás fősztarapáit,
amint vetik a tudományt álmos törzseknek
s tej-forrásokat fakasztanak az égen.
Vajon mivel viszonzza a Balkán:
háborúval, freskóval?

A DAL KEZDETE

Egy asszony átkelt velem a folyón
ködben és holdfényben,
átkelt a folyón velem,
és azt sem tudom, ki ő.

A hegyekbe indultunk.
Haja hosszú és szőke,
és oly meghitt csípőinek mozgása.

Elhagytuk a törvényt s a rokonságot,
elfeledtük a szülői asztal illatait,
öleléseink váratlanok s hevesek,
és még nem tudom, ki ő.

Nem is térünk vissza a város tetői alá,
fennsíkon élünk, csillagok közt,
nem lelnek ránk a katonák,
sem a sasok,
csak egy óriás száll le majd hozzánk,
s elhál az asszonyommal,
míg én a vaddisznókat hajkurászom.
A gyerekeink hosszú énekekben
beszélnek majd el a törzs keletkezéséről,
kellő tisztelettel adózván
a folyón átkelt szökevényeknek és isteneknek.

VÁNDOR

Szidalmak között járom a világot.

Az emberek gyűlésein
a rosszul termő növényekre panaszkodnak.

Vadak erdei lakomáin
emberi ravaszúságra.

Felhőnyáj-terelő légi lények
az engedetlen vadállatokat szapulják.

És dörgő hangon pöröl angyalaival
a mennykő-beszédű.

Föntről leig
szemrehányások henteregnek
vad zuhatagban.

Odalent a civódó hangok
összefutnak a meggyfa alatt,
hol egy poros, megfáradt ember nyújtóztatja lábát;
utolsó vagyok a káromlások láncában.
Nincs kire kiontanom mérgem.
A szeretet hangján akarok megszólalni
és úgy indulni fel a hegynek
az alkotás dicséretével ajkamon.

KÉT ÚT

Az egyik út jó
és áttekinthető
sokan jártak rajta
vadak
fák
ereszként ráhajló szikla

A másik út sűrűbe vész
valami ugatást rejt
valami gonosz bűzt
dúlt bozót
tüske

Erre az útra
melyet mindenki kerül
erre térsz hogy lásd
azt a gonoszt miféle

SZAVAK

Amint megvirrad
mondok nekik két új szót
álomban ejtett
friss zsákmányom
elnémulnak ha meghallják
mi lehet *közbül*
és ha a nyelven kicsúszik
odaát

Aki megtanulja *közbül*
 szakadékba zuhan
 két meredek szirt közt
 aki elhiszi *odaát*
 nem tér vissza
 se vízen
 se vízfenéken

a fiatalok faggatnak
 hogyan kell szavakat kalapálni

OSZTÁS

Egy veder bort
 és sót egy vedret
 ossz szét
 holdtöltekor
 s egy-egy veder tejet
 minden reggel tégyl ki
 a lelenceknek
 s élelmet vederszám
 készíts elő
 a vándoroknak
 a koldusnépnek
 ki arratéved
 hadd lakják jól
 míg az eső dől
 mintha vederből öntenék
 egy nagy-nagy vedret
 küldj fel
 ama szárnyas lénynek
 egy vedret színültig
 örömökkal

ACS Károly fordításai